

Ольга Михайлівна Смичковська,
 викладач кафедри образотворчого мистецтва,
Наталія Адольфівна Лоза
 Старший викладач кафедри образотворчого мистецтва,
 Державний заклад «Південноукраїнський національний
 педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
 вул. Старопортофранківська, 1, м. Одеса, Україна

РОЛЬ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ПОЧАТКОВИХ КУРСІВ ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

В умовах сучасних реформ вищої освіти відбувається чимала зміна в розподілі аудиторної та самостійної навчальної діяльності студентів художньо-графічного факультету. У статті представлено огляд та аналіз педагогічних технологій і їхню ролі у формуванні професійних компетентностей студентів початкових курсів художньо-графічного факультету. Зазначено важливість поєднання традиційних педагогічних технологій із новими освітніми технологіями. Презентовано можливості використання інтерактивних та комп'ютерних технологій для розвитку навчальної діяльності студентів, а саме: додаткової можливості її реалізації, грамотної організації самостійної роботи, обміну інформацією, матеріалами, творчими роботами з викладачами та отриманням зворотного зв'язку як оцінку власної діяльності, якості засвоєння матеріалу і виконання навчальних завдань онлайн.

Ключові слова: рисунок, педагогічна технологія, професійна компетентність, інноваційні навчальні технології, інтерактивні навчальні технології, комп'ютерні технології.

В умовах сучасних реформ вищої освіти відбувається чимала зміна в розподілі аудиторної та самостійної навчальної діяльності студентів художньо-графічного факультету (далі - ХГФ). Так, акцент робиться на збільшення навчальних годин, які відводяться на самостійну роботу студентів. Через це зростає необхідність в аналізі існуючого навчального процесу та його подальшого розвитку, з урахуванням нових умов та вимог.

Академічний рисунок займає одне з провідних місць у процесі професійної підготовки студентів ХГФ. Рисунок сприяє розвитку просторового мислення, спонукає до творчості, розвиває спостережливість і долучає до прекрасного – є необхідною базою для оволодіння іншими техніками й методиками образотворчої діяльності. Однак багато студентів початкових курсів ХГФ стикаються з різними теоретичними і практичними проблемами, з якими не можуть впоратися, особливо в межах самостійної роботи. Отже, актуальним є огляд педагогічних технологій та їхні ролі у формуванні професійних компетентностей студентів початкових курсів ХГФ.

Особлива роль у процесі набуття студентами професійних знань, умінь і навичок відводиться діяльності викладача образотворчого мистецтва, яка є розв'язанням різноманітних художньо-педагогічних завдань за допомогою різних педагогічних технологій. Педагогічна технологія, згідно з В. П. Беспалько - систематичне й послідовне втілення на практиці заздалегідь проєктованого навчально-виховного процесу (Беспалько 1989: 6). Згідно з Г. К. Селевко, у психолого-педагогічному плані основні тенденції вдосконалення освітніх технологій характеризуються переходом (Селевко 1998: 3):

– від вчення як функції запам'ятовування до навчання як процесу розумового розвитку, що дозволяє використовувати засвоєне;

– від виключно асоціативної, статичної моделі знань до динамічно структурованих систем розумових дій;

– від орієнтації на усередненого учня до диференційованих та індивідуалізованих програм навчання;

– від зовнішньої мотивації навчання до внутрішньої морально-вольової регуляції.

Водночас необхідно враховувати специфіку формування професійних компетентностей студентів ХГФ. Під «компетентністю», згідно з Національним освітнім глосарієм вищої освіти (Національний освітній глосарій 2014: 28), розуміється динамічна комбінація знань, умінь і навичок, способів мислення, професійних світоглядних і громадських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність людини успішно здійснювати професійну й подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти. Компетентності лежать в основі кваліфікації випускника і є набутими реалізаційними здатностями особи до ефективної діяльності (Національний освітній глосарій 2014: 29). Так, методологічні дослідження особливостей викладання образотворчого мистецтва відображені в роботах Г. В. Беди, В. Гропіуса, І. І. Іттена, С. П. Ломова, Б. М. Неменського, С. Ф. Кузнецова, І. П. Кузьміної, В. А. Ломако, Н. Н. Ростовцева, Л. Б. Рилова, Л. Г. Савенкової, О. Ю. Соколової, Н. М. Сокольникової, С. К. Ткаліч, В. А. Фаворського, Г. І. Фазилзянової та інших.

Метою дослідження було проаналізувати та виявити найбільш оптимальні педагогічні технології та підходи для формування професійних

компетентностей у студентів початкових курсів художньо-графічного факультету в умовах сучасних реформ вищої освіти.

Методи дослідження: теоретичні – аналіз, синтез, порівняння, узагальнення та систематизація концептуальних положень щодо проблеми педагогічних технологій.

На початкових курсах студенти ХГФ долучаються до пізнання основ образотворчої грамоти (Беда 1987: 6). Образотворча грамота розуміється, як сукупність спеціальних знань і навичок, і передбачає знання законів і правил образотворчої мови, як-от: побудова зображення реальних форм предметів на площині, передача об'єму і простору та інші. Крім того, образотворча грамота ставить своїм завданням послідовне формування в студентів здатності до живого сприйняття реальної дійсності й до правильного відтворення її в зображенні (Беда 1987: 9-10). Важливу роль відіграє школа реалістичного майстерності. Так, видатний художник-педагог, професор Г. В. Беда виділяв реалістичну професійну майстерність у передачі предметів і об'єктів природи як головний чинник творчого розвитку художника будь-якого профілю (Беда 1987: 9). При навчанні образотворчої грамоти основним видом навчальної роботи є рисунок. Організація рисунка за законами академічної грамоти вимагає від студентів розвитку цілісного зорового сприйняття, осмисленої організації зображення, освоєння принципів і методів реалістичного зображення об'ємної форми, підвищення культури сприйняття та інше. Глибина й точність сприйняття пластичних характеристик натури, осмисленість внутрішніх і зовнішніх взаємозв'язків зображуваного значно визначають успішне вирішення складних навчальних і творчих завдань.

Однак необхідно зазначити, що зорове сприйняття студентів початкових курсів характеризується нестійкістю зорової уваги, неточністю візуальних оцінок, невмінням дивитися на рисунок і натуру одночасно, порівнюючи непоодинокі деталі, а загалом. Це призводить до труднощів у виконанні завдань і до таких помилок у роботах, як: зайва чіткість силуетів, жорсткість контурів, однакова сила тону на предметах, зайві контрасти світлотіні й деталізація, надмірна дрібність у рисунку, відсутність зорового й композиційно-сміслового центру та інше (Кузнецов 2008). Крім того, необхідно відзначити низький рівень самодисципліни й мотивації студентів до навчання, що також лежить в основі виникнення труднощів в оволодінні професійними компетентностями в студентів початкових курсів ХГФ.

У результаті теоретичного огляду досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених, враховуючи особливості сприйняття людини й цілі, які ставляться перед студентами початкових курсів ХГФ при виконанні дисципліни «рисунок», можна виділити такі рекомендації для розвитку образотворчої грамоти, здатності ефективно засвоювати навчальний матеріал і застосовувати

його на практиці, і, як наслідок, для формування бази для подальшого успішного набуття професійних компетентностей, а саме:

- враховувати індивідуальні особливості учнів при проходженні навчальної програми (Балаєва 2008: 79; Беляшова 1987: 174; Кузнецов 2008; Прищеп 2016: 13; Лін 2007: 139);
- впроваджувати елементи творчого підходу (Балаєва 2008: 79; Беляшова 2015: 175);
- гармонійно поєднувати поставлену систему завдань із можливістю осмислення студентами заданих викладачем постановок (Беляшова 2015: 175; Прищеп 2016: 77);
- формувати когнітивну компетентність за допомогою проведення аналізу результатів власної творчості кожним студентом самостійно і в групі (Прищеп 2016: 78; Сайт освітніх ресурсів);
- застосовувати форми роботи з різними художніми матеріалами (Кузнецов 2008);
- впроваджувати положення системного підходу (Кузнецов 2008; Кузьміна 2008: 23; Прищеп 2016: 77);
- впроваджувати форму співпраці як між студентами, так і між студентами й художниками при виконанні творчих проєктів (Smith 2012: 35-36);
- застосовувати додаткові форми самостійної роботи студентів – презентації, перегляд відео лекцій, роботу з електронними підручниками й цифровими планшетами (Ломако 2014: 1044; Diehl 2013: 33-36; Лін 2007: 139; Marshall Molly 2014: 7-10);
- використовувати інноваційні технології навчання – інтерактивні технології навчання, комп'ютерні технології й технологію проєктного навчання (Дичківська 2004: 15; Marshall Molly 2014: 7-10).

Особливий інтерес, презентує використання інноваційних технологій навчання, а саме інтерактивного навчання й комп'ютерних технологій. Згідно з І. М. Дичківською (Дичківська 2004: 155), інноваційна педагогічна діяльність – ґрунтується на осмисленні практичного педагогічного досвіду цілеспрямована педагогічна діяльність, орієнтована на зміну й розвиток навчально-виховного процесу з метою досягнення вищих результатів, одержання нового знання, формування якісно іншої педагогічної практики.

Так, такі інтерактивні форми навчання, як (Сайт освітніх ресурсів; Marshall Molly 2014: 14-10): мозковий штурм, студентсько-викладацькі конференції, спільне навчання як робота в команді для досягнення спільної мети, дискусія й панель обговорення (групові дискусії), експеримент, спрямований дослідження, наочність результатів, командна робота, медіа-аналіз, візуалізація – можуть бути використані викладачем для вирішення виховних і навчальних завдань, які ставляться перед студентами початкових курсів ХГФ.

Комп'ютерні технології створюють нову епоху в художній освіті, надаючи нові можливості для отримання й організації інформації, її порівняння й зіставлення. Так, доступна система отримання

даних, зворотний зв'язок у режимі реального часу, і безліч різноманітної інформації роблять комп'ютер важливим інтерактивним засобом навчання (Diehl 2007: 36). На сьогоднішній день, комп'ютерні технології можуть надати багато додаткових можливостей для аудиторної роботи при оволодінні професійними компетентностями за спеціальністю «образотворче мистецтво», а саме: можливість переглядати художні твори в цифровому вигляді й онлайн, малювати на інтерактивних дошках і планшетах за допомогою цифрових засобів, відображати студентські проекти на цифрових проекторах і моніторах та інше.

Крім того, необхідно також зазначити роль комп'ютерних технологій у соціальній взаємодії, а саме в наданні відкритого доступу та можливості ділитися власними ідеями й роботами з професійною онлайн спільнотою. Вебіари, веб-конференції, блоги, присвячені художній діяльності й освіті, веб-сайти, і безліч інших онлайн засобів створюють можливість відкривати нову для себе інформацію, ділитися своїми результатами, а також отримувати зворотний зв'язок. Крім того, одним із варіантів використання комп'ютерних технологій є створення міждисциплінарних відкритих онлайн центрів навчання. Так, згідно з Б. Є. Крейн (Crane 2000), такі навчальні центри є зібранням різного навчального матеріалу, організоване за поодинокими категоріями, кожна з яких містить матеріал для виконання певних завдань, і скеровує користувача у разі проведенні досліджень (Lin 2007: 139).

Водночас не можна недооцінювати внесок інтеграції комп'ютерних технологій у навчальний процес вищих навчальних закладів, а саме розширення можливостей традиційних форм навчання за допомогою електронного навчання, яке може відбуватися й за межами аудиторії (Lin 2007: 7). Сьогодні електронне навчання дозволяє викладачам і студентам отримувати цифровий доступ до величезної кількості освітніх ресурсів, а крім того, створювати власні відкриті електронні кабінети, де в інтерактивній формі може проходити взаємодія між викладачем і студентом за допомогою віртуального спілкування, обміну інформацією, результатами досліджень, методичними рекомендаціями та отриманням зворотного зв'язку. Така форма взаємодії відкриває нові можливості для розвитку навчальної діяльності студентів, організації їхньої самостійної роботи, забезпечення можливості викладача скеровувати й контролювати процес, оцінювати якість засвоєння матеріалу і виконання навчальних завдань та інше.

Так, поєднання мистецтва із сучасними комп'ютерними технологіями відіграє важливу роль у мотивуванні й залученні студентів до процесу навчання. Впровадження інтерактивних і комп'ютерних технологій у навчальний процес створює нові можливості для самостійної роботи

студентів, підтримки комунікації і співпраці, творчості та розвитку.

Отже, сучасна система художньої та художньо-педагогічної освіти вимагає розвитку і вдосконалення з урахуванням нових вимог, що виникають в умовах реформ вищої освіти. У процесі професійної підготовки в студентів початкових курсів ХГФ виникає необхідність не тільки в набутті знань, умінь і навичок, але також і в ефективній організації самостійної творчої діяльності. Важливе місце в розвитку навчального процесу, займає поєднання традиційних педагогічних технологій із новими освітніми технологіями. Так, використання в професійному навчанні основних положень системного підходу забезпечує можливості для взаємопроникнення отриманих знань та навичок при надбанні студентами початкових курсів професійних компетентностей. Впровадження інноваційних технологій навчання, інтерактивного навчання й комп'ютерних технологій, у навчальний процес створює нові можливості для творчості й розвитку, підтримки співпраці та комунікації студентів із викладачами. Така форма взаємодії відкриває нові можливості для розвитку навчальної діяльності студентів, а саме: додаткової можливості її реалізації, грамотної організації самостійної роботи, обміну інформацією, матеріалами, творчими роботами з викладачами та отриманням зворотного зв'язку як оцінки власної діяльності, якості засвоєння матеріалу і виконання навчальних завдань онлайн. Так, при формуванні професійних компетентностей студентів початкових курсів ХГФ необхідно збільшувати частку програмних технологій і методів їхнього забезпечення; забезпечувати доступність необхідної матеріальної бази; включати в навчальну програму інтерактивні технології, інформаційно-комунікаційні технології; впроваджувати нові форми самостійної роботи студентів, як-от: презентації, перегляд відео лекцій, робота з електронними підручниками й цифровими планшетами, доступ до відкритих електронних кабінетів, відвідування показів документальних фільмів про мистецтво, «відвідування» й обговорення 3D турів по відомих музеях і галереях світу.

Перспективи подальших досліджень полягають у тому, що хоча на сьогоднішній день, інноваційні технології є важливим аспектом у здобутті студентами професійних компетентностей за фахом «образотворче мистецтво», то впровадження різних форм інтерактивних і комп'ютерних технологій створює необхідність проведення подальших досліджень особливостей і оптимізації їхнього використання в навчальному процесі. Крім того, грамотне поєднання традиційних форм навчання з інноваційними технологіями має, гармонійно поєднуватися з моральним і етичним вихованням, розвитком естетичного сприйняття студентів і проявом їхньої художньої індивідуальності, що, насамперед, потребує деякої уваги і вивчення.

ЛІТЕРАТУРА

Балаева Н. А. Инновации в обучении живописи студентов дизайнерских факультетов. *Вестник КГУ имени Н. А. Некрасова. Педагогика. Психология. Социальная работа. Ювенология. Социокинетика*. 2008. Т. 14 С. 77-80.

Беда Г. В. Введение в теорию живописи: учеб. Пособие. Краснодар: Кубанский университет, 1987. 89 с.

Беляшова Е. С. Модернизация преподавания в школе: использование инновационных педагогических технологий в обучении изобразительному искусству [Электронный ресурс]. *Молодежный научный форум: Гуманитарные науки. Педагогика: Материалы XXIV Международной студенческой заочной научно-практической конференции*, 2015. № 5 (23). Режим доступа:

[https://nauchforum.ru/archive/MNF_humanities/5\(23\).pdf](https://nauchforum.ru/archive/MNF_humanities/5(23).pdf)

Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии. М.: Педагогика, 1989. 192 с.

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. [Електронний ресурс]. Київ: Академвидав, 2004. 218 с. Режим доступу:

<http://eltutor.at.ua/Podskazki/Dychkivska.pdf>

Кузнецов Е. Ф. Формирование визуального восприятия в изобразительной деятельности (на примере обучения студентов художественно-графических факультетов рисунку и живописи) [Электронный ресурс]: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.02. М., 2008. 331 с. Режим доступа: <http://www.dissercat.com/content/formirovanie-vizualnogo-vospriyatija-v-izobrazitelnoi-deyatelnosti-na-primere-obucheniya-stu>

Кузьмина И. П. Системный подход в обучении цветоведению студентов художественно-графического факультета: автореф. дис. на получение науч. степени канд. пед. наук [Электронный ресурс]: спец. 13.00.08. М., 2008. 23 с. Режим доступа: <http://nauka-pedagogika.com/pedagogika-13-00-08/dissertaciya-sistemnyu-podhod-v-obuchenii-tsvetovedeniyu-studentov-hudozhestvenno-graficheskogo-fakulteta>

Ломако В. А. Инновационные подходы преподавания рисунка и живописи в колледже искусств [Электронный ресурс]. *Научно-методический электронный журнал «Концепт»*. 2014. Т. 20. С. 1041-1045. Режим доступа: <http://e-koncept.ru/2014/54472.htm>.

Національний освітній глосарій: вища освіта. авт.-уклад. : В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова. 2-е вид., перероб. і доп.:

В. Г. Кремня. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 100 с.

Прищеп А. А., Майдибор О. Н. Условия подготовки будущих художников-педагогов к педагогической и творческой деятельности [Электронный ресурс]. *Международный научно-исследовательский журнал. Педагогические науки*. 2016. Вып 9 (51). № 4. С. 75-79. Режим доступа: <https://research-journal.org/pedagogy/usloviya-podgotovki-budushhix-xudozhnikov-pedagogov-k-pedagogicheskoi-i-tvorcheskoj-deyatelnosti/>

Сайт освітніх ресурсів та навчальних стратегій «Visual Arts». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://lindsays-art-room.weebly.com/teaching-strategies.html>

Селевко Г. К. Современные образовательные технологии: учеб. пособие. М.: Народное образование, 1998. 256 с.

Соколова О. Ю. Формирование навыков рисунка пейзажа у студентов 1 курса художественно-графического отделения педагогического коллектива в условиях пленэра [Электронный ресурс]: дис. ... кандидата пед. наук: 13.00.02. М., 2000. 201 с. Режим доступа: <http://www.dissercat.com/content/formirovanie-navykov-risunka-peizazha-u-studentov-1-kursa-khudozhestvenno-graficheskogo-otde>

Crane B. E. Teaching with the Internet: Strategies and models for K-12 curricula / B. E. Crane. New York: Neal-Schuman Publisher, Inc., 2000.

Diehl D. The role of technology in the 21st Century Art Room [Electronic resource]: master's thesis / David Diel. Greenville, NC: East Carolina University, 2013. 41 p. Retrieved from <http://thescholarship.ecu.edu/handle/10342/4231>

Lin P. H. The impact of computer technology on art pedagogy / P. H. Lin // The international journal of Arts Education. NTAEC. 2007. 5/2. P. 123-145. Retrieved from http://ed.arted.gov.tw/uploadfile/Periodical/1908_arts_education52_135145.pdf

Marshall Molly A. Emerging Technologies in Art Education [Electronic resource]: master's thesis / Marshall Molly A. Western Michigan University, 2014. 529 p. Retrieved from http://scholarworks.wmich.edu/masters_theses/529

Smith S. E. K. Working in the Space Between: Understanding Collaboration in Contemporary Artistic Practice [Electronic resource] / S. E. K. Smith // Reviews in Cultural Theory. 2012. Vol. 3. Issue 3.2. P. 35-39. Retrieved from <http://reviewsinculture.com/2012/11/01/working-in-the-space-between-understanding-collaboration-in-contemporary-artistic-practice/>

after NA Nekrasov. *Pedagogy. Psychology. Social work. Juvenology. Socio-kinetics*, 14, 77-80. [in Russian].

Беда, Г. В. (1987). *Vvedenie v teoriyu zhivopisi [Introduction to the theory of painting]*. Krasnodar: Kubanskii universitet [in Russian].

REFERENCES

Balaeva, N. A. (2008). Innovatsii v obuchenii zhivopisi studentov dizainerskikh fakultetov [Innovations in teaching «painting» to students of design faculties]. *Vestnik KGU imeni N. A. Nekrasova. Pedagogika. Psikhologiya. Sotsialnaia rabota. Juvenologiya. Sotsiokinetika. – Bulletin of KSU named*

- Beliashova, E. S., & Tkalic, S. K., Beliashova, E. S., Fazylianova, G. I. (2015). Modernizatsiia prepodavaniia v shkole: ispolzovanie innovatsionnykh pedagogicheskikh tekhnologii v obuchenii izobrazitelnomu iskusstvu [Upgrading of teaching in school: the use of innovative pedagogical technologies in teaching the fine arts]. Proceedings from Molodezhnyi nauchnyi forum: Gumanitarnye nauki. Pedagogika: XXIV Mezhdunarodnaia studencheskaia zaochnaia nauchno-prakticheskaia konferentsiia – The XXIV International Student Extramural Scientific and Practical Conference. (5 (23)). Retrieved from [https://nauchforum.ru/archive/MNF_humanities/5\(23\).pdf](https://nauchforum.ru/archive/MNF_humanities/5(23).pdf) [in Russian].
- Bespalko, V. P. (1989). *Slagaemye pedagogicheskoi tekhnologii [Components of pedagogical technology]*. Moscow: Pedagogika [in Russian].
- Dychkivska, I. M. (2004). *Innovatsiini pedahohichni tekhnologii [Innovative pedagogical technologies]*. Kyiv: Akademvydav. Retrieved from <http://eltutor.at.ua/Podskazki/Dychkivska.pdf> [in Ukrainian].
- Kuznetsov, E. F. (2008). Formirovanie vizualnogo vospriiatia v izobrazitelnoi deiatel'nosti (na primere obucheniia studentov khudozhestvenno-graficheskikh fakultetov risunku i zhivopisi) [Formation of visual perception in visual activity (on the example of teaching students of the faculties of arts and graphics in drawing and painting)]. *Doctor's thesis*. Moscow. Retrieved from <http://www.dissercat.com/content/formirovanie-vizualnogo-vospriiatia-v-izobrazitelnoi-deyatelnosti-na-primere-obucheniya-stu> [in Russian].
- Kuzmina, I. P. (2008). Sistemnyi podkhod v obuchenii tsvetovedeniiu studentov khudozhestvenno-graficheskogo fakulteta [System approach in teaching color science to students of the faculty of arts and graphics]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Moscow. Retrieved from <http://nauka-pedagogika.com/pedagogika-13-00-08/dissertaciya-sistemnyy-podhod-v-obuchenii-tsvetovedeniyu-studentov-hudozhestvenno-graficheskogo-fakulteta> [in Russian].
- Lomako, V. A. (2014). Innovatsionnye podkhody prepodavaniia risunka i zhivopisi v kolledzhe iskusstv [Innovative approaches to teaching painting and painting in the College of Art]. *Nauchno-metodicheskii elektronnyi zhurnal «Kontsept»*. – *Scientific and methodical electronic magazine «Concept»*, 20, 1041-1045. Retrieved from <http://e-koncept.ru/2014/54472.htm> [in Russian].
- Zaharchenko, V. M., Kalashnikova, S. A., Lugoviy, V. I., Stavitskiy, A. V., Rashkevich, Yu. M. & Talanova, Zh. V. (2014). *Natsionalnyi osvitmnyi glosariy: vischa osvita [National educational glossary: higher education]*. V. G. Kremen' (Ed.). Kyiv: TOV «Vidavnychiy dim «Pleyadi» [in Ukrainian].
- Prishchepa, A. A., & Maidibor O. N. (2016). Usloviia podgotovki budushchikh khudozhnikov-pedagogov k pedagogicheskoi i tvorcheskoi deiatel'nosti [Conditions of training future artists-teachers for pedagogical and creative activity]. *Mezhdunarodnyi nauchno-issledovatel'skii zhurnal. Pedagogicheskie nauki – International Scientific and Research Journal. Pedagogical sciences*, 9 (51), 4, 75-79. Retrieved from <https://research-journal.org/pedagogy/usloviya-podgotovki-budushchix-xudozhnikov-pedagogov-k-pedagogicheskoi-i-tvorcheskoi-deyatelnosti/> [in Russian].
- Sait osvitykh resursiv ta navchalnykh stratehii «Visual Arts» [Site of educational resources and strategies «Visual Arts»]. (n.d.). *lindsays-art-room.weebly.com* Retrieved from <https://lindsays-art-room.weebly.com/teaching-strategies.html> [in English].
- Selevko, G. K. (1998). *Sovremennye obrazovatelnye tekhnologii [Modern educational technologies]*. Moscow: Narodnoe obrazovanie [in Russian].
- Sokolova, O. Iu. (2000). Formirovanie navykov risunka peizazha u studentov pervogo kursa khudozhestvenno-graficheskogo otdeleniia pedagogicheskogo kollektiva v usloviakh plenera [Formation of landscape drawing skills for 1st year students of the department of arts and graphics of pedagogical collective in the conditions of a plein air]. *Candidate's thesis*. Moscow Retrieved from <http://www.dissercat.com/content/formirovanie-navykov-risunka-peizazha-u-studentov-1-kursa-khudozhestvenno-graficheskogo-otde> [in Russian].
- Crane, B. E. (2000). Teaching with the Internet: Strategies and models for K-12 curricula. New York: Neal-Schuman Publisher, Inc. [in English].
- Diehl, D. (2013). The role of technology in the 21st Century Art Room. *Master's thesis*. Greenville, NC: East Carolina University. Retrieved from <http://thescholarship.ecu.edu/handle/10342/4231> [in English].
- Lin, P. H. (2007). The impact of computer technology on art pedagogy. *The international journal of Arts Education. NTAEC*, 5/2, 123-145. Retrieved from http://ed.arte.gov.tw/uploadfile/Periodical/1908_arts_education52_135145.pdf [in English].
- Marshall, Molly A. (2014). Emerging Technologies in Art Education. *Master's thesis*. Western Michigan University. Retrieved from http://scholarworks.wmich.edu/masters_theses/529 [in English].
- Smith, S. E. K. (2012). Working in the Space Between: Understanding Collaboration in Contemporary Artistic Practice. *Reviews in Cultural Theory*, 3, 3.2., 35-39. – Retrieved from <http://reviewsinculture.com/2012/11/01/working-in-the-space-between-understanding-collaboration-in-contemporary-artistic-practice/> [in English].

Ольга Михайловна Смычкова,
 преподаватель кафедры изобразительного искусства,
Наталья Адольфовна Лоза,
 старший преподаватель кафедры изобразительного искусства, Государственное учреждение
 «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского»,
 ул. Старопортофранковская, 1, г. Одесса, Украина,

РОЛЬ СОВРЕМЕННЫХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ В ФОРМИРОВАНИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНСТЕЙ СТУДЕНТОВ НАЧАЛЬНЫХ КУРСОВ ХУДОЖЕСТВЕННО-ГРАФИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА

В условиях современных реформ высшего образования происходит значительное изменение в распределении аудиторной и самостоятельной учебной деятельности студентов художественно-графического факультета (ХГФ). На сегодняшний день, многие студенты начальных курсов ХГФ сталкиваются с различными теоретическими и практическими проблемами, с которыми не в силах справиться, особенно в рамках самостоятельной работы. Актуальным является проведения обзора и анализа педагогических технологий и их роли в формировании профессиональных компетентностей студентов начальных курсов ХГФ. Целью исследования было проанализировать и выявить наиболее оптимальные педагогические технологии и подходы для формирования профессиональных компетентностей у студентов начальных курсов художественно-графического факультета в условиях современных реформ высшего образования. Академический рисунок занимает одно из ведущих мест в процессе профессиональной подготовки студентов ХГФ. На основе теоретического обзора исследований отечественных и зарубежных ученых, учитывая особенности восприятия человека и цели, которые ставятся перед студентами начальных курсов ХГФ при выполнении дисциплины «рисунок», были выделены рекомендации для развития изобразительной грамоты, и, как следствие, для формирования базы для дальнейшего успешного приобретения профессиональных компетентностей. В статье представлены особенности использования и внедрения учебный процесс инновационных технологий обучения. Отмечено роль компьютерных технологий в социальном взаимодействии. Показано новые возможности для получения и организации информации, ее сравнения и сопоставления в рамках аудиторной работы, которые предоставляют компьютерные технологии. Представлен вклад интеграции компьютерных технологий в учебный процесс высших учебных заведений, а именно расширение возможностей традиционных форм обучения с помощью электронного обучения, которое может происходить и за пределами аудитории – в открытых электронных кабинетах в интерактивной форме. Таким образом, современная система художественного и художественно-педагогического образования требует развития и совершенствования с учетом новых требований, возникающих в условиях реформ высшего образования. Сочетание искусства с современными компьютерными технологиями играет важную роль в мотивировании и привлечении студентов к процессу обучения. Внедрение интерактивных и компьютерных технологий в учебный процесс создает новые возможности для самостоятельной работы студентов, коммуникации и сотрудничества, творчества и развития. Указана необходимость проведения дальнейших исследований внедрения различных форм интерактивных и компьютерных технологий, особенностей и оптимизации их использования в учебном процессе.

Ключевые слова: рисунок, педагогическая технология, профессиональная компетентность, инновационные обучающие технологии, интерактивные обучающие технологии, компьютерные технологии.

Olha Mykhailivna Smychkovska.,
 Lecturer, Department of Fine Arts,
Natalia Adolfovna Loza,
 Senior lecturer, Department of Fine Arts,
 State institution «South Ukrainian National Pedagogical University
 named after K. D. Ushynsky»,
 1, Staroportofrankiv'ska St., Odesa, Ukraine

THE ROLE OF MODERN PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF JUNIOR STUDENTS OF THE ART AND GRAPHICS DEPARTMENT

There is a significant change in the distribution of classroom educational activities and self-education performed by the students of the department of Arts and Graphics, considering modern reforms of higher education. Today, many undergraduate students of the department of Arts and Graphics face various theoretical and practical problems that they cannot cope with, especially within their independent work. The conducted review and analysis of pedagogical technologies and their role in the formation of professional competences of the first and second year students studying at the faculty of Arts and Graphics proved the relevance of the research. The aim of the research is to analyze and identify the most optimal pedagogical technologies and approaches for the formation of

professional competences of the first and second year students studying at the faculty of Arts and Graphics under conditions of modern reforms in higher education. Academic drawing occupies one of the leading places in the process of students' professional training at the faculty of Arts and Graphics. Some recommendations for the development of «graphic reading and writing» as well as professional competences acquisition are highlighted in the article on the basis of the theoretical review of the scientific research. Introduction of interactive learning technologies into the educational process has been considered in the article. The role of computer technologies in social interaction has been noted. New possibilities for obtaining and organizing data in the framework of classroom studying process provided by computer technologies have been shown. The contribution of the integration of computer technologies into the educational process of higher education institutions has been presented. The empowerment of traditional forms of learning through e-learning has been considered. To summarize, the modern system of artistic and pedagogical education requires development and improvement, according to the new requirements of higher education reforms. The introduction of interactive and computer technologies into the educational process supports communication and cooperation, creativity and development, creates new opportunities for students to work independently. Moreover, the implementation of interactive and computer technologies alongside with the optimization of their use in the educational process are indicated as perspectives of further research.

Key words: *drawing, pedagogical technology, professional competence, innovative teaching technologies, interactive teaching technologies, computer technologies.*

Подано до редакції 27.03.2018 р.
